

Zwangerschap, bevalling en kraamperiode

UMC St Radboud

Patiënteninformatie

Inhoud

Inleiding	1
Zwangerschap	2
• Eerste bezoek	2
• Vervolgafspraken	2
• Onderzoeken	3
• Bezoek verloskamer	4
• Kosten en verzekering	4
Bevalling/Verloskamers	5
• Naar het ziekenhuis	5
• Meenemen	5
• Verloskamer	6
• Cardiotocografie (CTG)	6
• Microbloedonderzoek (MBO)	6
• Audiovisuele apparatuur	7
• Telefoon	7
• Pijnstilling	7
• Inleiden en aanrijpen	8
• Tijdens de bevalling	8
• Keizersnede en kunstverlossing	8
• Na de geboorte	9
• Nageboorte (placenta, moederkoek)	9
• Observatie	9
• Identificatiebandje	9
• Rhesusfactor	10

Kraamperiode	10
• Verblijfsduur	10
• Verpleegafdeling Verloskunde	10
• Verzorging baby	11
• Het voeden	11
• Dagindeling	11
• Verpleegkundigen	11
• Verloskundigen en artsen	12
• Maaltijden	12
• Voorzieningen	12
• Bezoek	13
• Babykamer	13
Vertrek en nazorg	13
• Ontslag	13
• Vervoer	14
• Zorg thuis	14
• Controle	15
• Tevreden, suggesties, of een klacht	15
Algemene informatie	16
• Geboorteaangifte	16
• Hulp bij problemen	16
• Literatuur	16
• Telefoonnummers	17
• Adres	achterzijde omslag

Inleiding

U bent in verwachting en heeft besloten te bevallen op de afdeling Verloskunde van het Universitair Medisch Centrum St Radboud. Deze brochure biedt informatie over de begeleiding van de zwangerschap en de bevalling in het ziekenhuis. Heeft u nog vragen, dan kunt u deze altijd stellen aan de verpleegkundige of behandelend arts.

Het UMC St Radboud is een academisch ziekenhuis. Het ziekenhuis is een opleidingscentrum voor arts-assistenten (artsen in opleiding tot specialist), co-assistenten (studenten in opleiding tot basisarts) en student verloskundigen. Door deze opleidingssituatie kan het zijn dat u niet altijd door dezelfde arts wordt behandeld. Indien u liever door een andere arts of verloskundige wordt behandeld, kunt u dat kenbaar maken. Wij zullen onze uiterste best doen rekening met uw wensen te houden.

Deze brochure geeft u informatie, daarnaast geeft de arts of verloskundige u alle medische informatie die u wilt hebben: bijvoorbeeld wat een onderzoek inhoudt en waarom het nodig is. Een vragenlijst kan voor u een handig hulpmiddel zijn.

Wij willen u erop attenderen dat u zich rond de vierde maand van de zwangerschap opgeeft bij het kraamcentrum in uw woongebied of de particuliere instantie bij u in de buurt. Belt u uw zorgverzekeraar of een particulier zorgcollectief, ook als u de bevalling en de eerste dagen van het kraambed in het ziekenhuis doorbrengt.

Ten behoeve van de leesbaarheid wordt in deze brochure geen onderscheid gemaakt tussen hij/zij en hem/haar.

Zwangerschap

Eerste bezoek

Wij vragen u bij uw eerste bezoek aan de polikliniek een verwijskaart van uw huisarts of verloskundige mee te nemen. Wilt U zich bij aankomst melden bij de administratie. Na inschrijving kunt u plaats nemen in de wachtruimte. Hier hangt een elektronisch bord waarop staat vermeld of de spreekuren uitlopen en of er andere wijzigingen zijn. De arts of verloskundige bij wie u een afspraak heeft haalt u op in de wachtruimte. Uw partner mag u uiteraard vergezellen en ook bij het onderzoek aanwezig zijn.

Bij de eerste controle heeft u eerst een gesprek met een arts of verloskundige. Deze meet de bloeddruk, kijkt naar de grootte van de baarmoeder en luistert, voor zover mogelijk, naar het hartje van de baby. Bij het eerste bezoek wordt altijd ook een echoscopisch onderzoek verricht.

Soms wordt ook een inwendig onderzoek verricht. Daarna gaat u naar de verpleegkundige voor urine en bloedonderzoek. Na het eerste bezoek legt een verpleegkundige u in grote lijnen de verdere gang van zaken uit. U krijgt een informatiepakket met onder andere een kaartje met telefoonnummers van de polikliniek.

De polikliniek Verloskunde & Gynaecologie werkt uitsluitend volgens afspraak. Bij problemen die niet kunnen wachten tot het eerstvolgende bezoek kunt u dezelfde dag op de polikliniek terecht. U moet dan wél van tevoren bellen om een tijd af te spreken.

- Het telefoonnummer op maandag tot en met vrijdag van 08.30 tot 17.00 uur is 024 - 361 47 89 (polikliniek).
- 's Avonds, 's nachts en in het weekend: 024 - 361 66 77 (verloskamers).

Vervolgafspraken

Neem bij elk bezoek aan de polikliniek uw afspraakkaart mee. Na de controle maakt u aan de balie een nieuwe afspraak. Indien uw gegevens (adres, huisarts, telefoonnummer) wijzigen, wilt u dit dan zo snel mogelijk doorgeven aan de administratie?

Gedurende de zwangerschap wordt u gemiddeld acht keer voor controle op de polikliniek verwacht, eerst om de acht weken, daarna vaker.

Wanneer u ongeveer 30 weken zwanger bent wordt opnieuw bloed afgenomen om het bloedgehalte te bepalen. Als u rhesus negatief bent worden ook de antistoffen opnieuw bepaald. U krijgt

ook een injectie met Anti-D immunoglobuline.

Broertjes en zusjes zijn welkom bij uw polikliniekbezoeken. U moet er echter wel rekening mee houden dat de polikliniek niet beschikt over voorzieningen voor kinderopvang. Het is daarom voor uw rust als u, zeker bij de wat uitgebreidere onderzoeken, iemand meebrengt die de kinderen kan begeleiden en eventueel toezicht kan houden.

Onderzoeken

Echoscopie

Tijdens het 1^e bezoek een echoscopisch onderzoek verricht. Door middel van ultrageluid wordt uw buik afgetast. Ook kan het onderzoek langs vaginale weg plaatsvinden. Dit is alleen vroeg in de zwangerschap en niet meer bij 20 weken.

De geluidsgolven geven een weerkaatsing van het kind in de baarmoeder op een beeldscherm. De beelden verschaffen informatie over het kind, de placenta (moederkoek) en het vruchtwater. U kunt zelf meekijken op het scherm. Echoscopie is pijnloos en onschadelijk voor u en uw baby.

Cardiotocogram

Als het nodig is de hartslag van het kind wat langer te controleren, wordt een cardiotocogram (CTG) gemaakt. Hiertoe krijgt u twee banden om uw buik, met daarop een ultrageluidkop en een drukopnemer. Behalve de hartslag van uw baby, wordt hiermee ook de activiteit van de baarmoeder gemeten. U kunt zelf de hartslag van de baby horen. Het onderzoek duurt ongeveer een half uur.

Prenatale diagnostiek

Indien u 36 jaar of ouder bent, heeft u een verhoogd risico op het krijgen van een kind met Down's syndroom. Als u dat wilt kunt u in aanmerking komen voor prenatale diagnostiek. Er wordt dan onderzoek verricht om eventuele chromosomale afwijkingen bij uw kind vast te stellen. Dit kan via een vlokentest of een vruchtwaterpunctie. Behalve uw leeftijd kunnen er andere redenen zijn om dit onderzoek te laten doen. Uw arts zal u hierover informeren.

U kunt ook informatie hierover, en over het onderzoek zelf, vinden in de brochures 'Prenatale Diagnostiek als u 36 jaar of ouder bent' en 'Prenatale diagnostiek bij erfelijke of aangeboren afwijkingen' via de site www.nvog.nl, of kunt u dit vragen aan de verpleegkundige op de polikliniek.

Prenatale screening

Het is tegenwoordig mogelijk om een 1^e trimester screeningstest te laten doen. Daarmee kan uw risico op een kind met Down's syndroom in deze zwangerschap worden ingeschat. De risicokans is hiermee nauwkeuriger te bepalen dan op basis van uw leeftijd alleen. De test bestaat uit een bloedonderzoek en een foetale nekplooiemeting met behulp van echo, die tussen 11 en 14 weken moet worden uitgevoerd. Bij vrouwen van 36 jaar en ouder vergoedt de verzekeraar als regel de kosten van het onderzoek, onder de 36 jaar moet u als regel de kosten zelf betalen.

Als u deze de test wilt laten doen of nadere informatie hierover wilt hebben, dan kunt u hiernaar vragen bij de arts of verloskundige.

Bezoek verloskamer

Het is mogelijk tijdens de zwangerschap een bezoek te brengen aan de verloskamers. Overleg hierover met uw arts of verloskundige tijdens het spreekuur. U kunt ook direct contact opnemen met de medewerkers van de verloskamers, telefoonnummer: 024 - 361 66 77.

Elke eerste dinsdag van de maand is er een voorlichtingsavond. Deze bestaat uit een algemene voorlichting en een

thema. Ook is er een rondleiding op de verloskamers.

Kosten en verzekering

Het kan zijn dat u zelf de beslissing heeft genomen om in het ziekenhuis te bevallen. Ook is het mogelijk dat u door de huisarts of verloskundige bent doorverwezen, omdat zwangerschap of bevalling bij u een verhoogd risico heeft. Elke situatie heeft andere financiële gevolgen. De voorwaarden staan in uw polis beschreven. Met vragen over kosten en verzekering kunt u in eerste instantie terecht bij uw verzekeringsmaatschappij. U kunt ook contact opnemen met de financiële administratie van het ziekenhuis (024-361 34 94). Meer informatie over kosten en verzekering vindt u bovendien in de brochure 'Wegwijzer bij opname'.

Bevalling / De verloskamers

Naar het ziekenhuis

De bevalling kondigt zich in het algemeen duidelijk aan, meestal met weeën. U kunt deze herkennen aan een regelmatig terugkerende pijn die lijkt op menstruatiepijn. Meestal voelt u dat de baarmoeder hard wordt en krijgt u last van pijn onder in de rug. Ook kan er sprake zijn van een bloederige en slijmerige afscheiding: het zogenoemde 'tekenen'. Ook als u twijfelt of het tijd is om naar het ziekenhuis te komen, neem dan contact op, wij staan u te allen tijde graag te woord.

Overdag kunt u bellen naar de polikliniek: 024 - 361 47 89 (vanaf 08.30 uur): Na 17.00 uur en in het weekend naar de verloskamers: 024 - 361 66 77.

Als u plotseling veel vocht verliest, dan is het waarschijnlijk dat de vliezen gebroken zijn en is het ook de bedoeling dat u belt en naar het ziekenhuis komt. Hetzelfde geldt bij hevig bloedverlies.

Het ziekenhuis is dag en nacht open en u kunt altijd terecht na eerst telefonisch contact te hebben gehad.

- Als u overdag komt, zal u aan de telefoon te horen hebben gekregen waar u zich moet melden. Dit kan

op de polikliniek of verloskamers zijn.

- 's Avonds en 's nachts kunt u rechtstreeks naar de Verloskamers gaan, na altijd eerst telefonisch contact te hebben gehad. Het telefoonnummer van de Verloskamers is 024 - 361 66 77. U vindt de Verloskamers in het Vrouw en Kind gebouw. Bij de hoofdingang van het ziekenhuis (ingang Radboud centraal, Geert Grooteplein 10) volgt u route 794. Bij de verloskamers mag u aanbellen en wordt u door een verpleegkundige opgevangen en naar de juiste verloskamer gebracht.

U dient zelf voor vervoer naar het ziekenhuis te zorgen. Ga liever niet met het openbaar vervoer. Het is beter om met de auto te komen. Kosten van een taxi worden in de meeste gevallen niet vergoed. Als u zich afvraagt of ambulance vervoer nodig is, kunt u voor advies bellen naar de Verloskamers, telefoonnummer: : 024 - 361 66 77.

Meenemen

Voor de bevalling in het ziekenhuis is het verstandig het volgende mee te brengen:

- Toiletartikelen.

- T-shirt of kort nachthemd voor tijdens de bevalling en voor na de bevalling schone kleding (nachtenhemd).
- Pantoffels of slippers.
- Ochtendjas.
- Voedings-BH (als u borstvoeding gaat geven).
- Iets om wachttijd te vullen (lectuur, boek, spelletje).
- Muziekcassettes en/of cd's.
- Telefoonnummer Kraamcentrum.
- Een euro voor de rolstoel.
- Babykleertjes.

Verloskamer

U krijgt een eigen verloskamer toegewezen. Op de verloskamer neemt een verpleegkundige een aantal algemene gegevens van u op. U wordt onderzocht door de dienstdoende verloskundige of arts. Eventueel wordt u ook onderzocht door een co-assistent of student verloskundige. Dit gebeurt dan altijd onder begeleiding van een arts of verloskundige.

Cardiotocografie (CTG)

Op de verloskamer kunnen de harttonen en de weeën worden geregistreerd met een CTG-apparaat. Het cardiotocogram is bedoeld om de toestand van uw kind te bewaken. De bewaking gebeurt centraal via monitoren op de

verpleegpost, artsenkamer en in de koffiekamer.

Microbloedonderzoek (MBO)

Als uit het CTG blijkt dat de conditie van uw kind achteruit gaat, dan kan de arts of verloskundige eventueel wat bloed afnemen uit de huid van de baby. Dit gebeurt heel voorzichtig uit de huid van hoofd of bil die achter de ontsluitingsopening ligt. Op grond van de uitslag kan worden bepaald of op dat moment een kunstverlossing of keizersnede nodig is.

Audiovisuele apparatuur

Op de verloskamer is het gebruik van foto-, film- en videoapparatuur toegestaan, mits het medisch handelen er niet door wordt belemmerd. Er zijn bovendien de volgende voorwaarden aan verbonden:

- Er mogen geen langdurige opnamen worden gemaakt.
- Er mogen geen opnamen van acute situaties worden gemaakt.
- Het opstellen van lampen, apparatuur en dergelijke is niet toegestaan.
- De medewerkers van het UMC St Radboud dienen buiten beeld te blijven, tenzij anders is overeengekomen.

Telefoon

Op de verloskamer is een telefoontoestel aanwezig. U kunt bellen en gebeld worden. U mag ook gebruik maken van uw mobiele telefoon.

Als er naar u wordt geïnformeerd via het algemene nummer van de Verloskamers, geeft de verpleegkundige geen informatie door. Wel noteert ze naam en telefoonnummer van de beller en geeft deze aan u door.

Pijnstilling

De pijn tijdens de weeën ervaart iedereen verschillend. Niemand kan u dan

ook voorspellen hoeveel pijn u zult hebben tijdens uw bevalling.

Als de pijn niet goed is te verdragen, kan deze worden weggenomen of verminderd door een injectie met Pethidine of door epidurale anesthesie (ruggenprik). Deze vormen van pijnstilling zijn zeven dagen per week, dag en nacht beschikbaar. Pethidine is een morfineachtige pijnstiller waar u slaperig van kunt worden. Bij een ruggenprik blijft u helder bij bewustzijn. Voordat de ruggenprik wordt toegediend krijgt u een infuus in uw arm. Na plaatselijke verdoving van de huid, brengt de dienstdoende anesthesioloog een naald in tussen twee wervels. Door deze naald schuift hij een klein plastic slangetje waardoor een pijnstillend middel wordt toegediend.

Om de conditie van u en uw kind te controleren worden bloeddruk en polssnelheid regelmatig gemeten. De drang tot plassen verdwijnt door de verdoving daarom wordt de blaas gekatheteriseerd om te voorkomen dat de blaas overvuld raakt. Een verblijfskatheter blijft na de verdoving meestal nog vier uur zitten. Als de verblijfskatheter verwijderd is, moet u binnen vier uur op de po plassen. U moet dan 200cc of meer geplast hebben.

Inleiden en aanrijpen

Soms is het nodig de bevalling op te wekken. De manier waarop dit gebeurt is afhankelijk van de 'rijpheid' van de baarmoederhals. Als die al redelijk kort, week en open is dan kan de bevalling worden ingeleid door het breken van de vliezen en een infuus met een weeënopwekkend middel (Oxytocine). De kans is dan groot dat u binnen 12 uur daarna bent bevallen.

Als de baarmoederhals nog lang, stug en gesloten ('onrijp') is dan kost de bevalling meestal meer tijd.

De baarmoederhals moet dan namelijk worden 'aangerijpt'. Dat gebeurt met prostaglandine, in de vorm van tabletten die worden ingenomen of in de vagina worden gebracht. Dit aanrijpen verhoogt de kans dat een keizersnede moet worden verricht omdat de baarmoeder overprikkelde kan raken of omdat de baarmoeder toch niet goed ontsluit.

Als u een litteken in de baarmoeder heeft als gevolg van een eerdere keizersnede dan is de arts doorgaans terughoudend met het gebruik van prostaglandines omdat deze de kans op scheuren van het litteken mogelijk enkele procenten verhoogd. U wordt dan ingeleid met behulp van een katheter. De katheter wordt in de baarmoederhals geplaatst en er wordt

een ballon, die aan het uiteinde van de katheter zit, gevuld met 30 cc water. Hierdoor wordt de baarmoederhals rijp doordat de ballon druk geeft in de baarmoederhals. Hierdoor komen er hormonen vrij die er voor zorgen dat de baarmoeder geprikkeld wordt en zal de ballon 'eruit vallen'. Deze vorm van aanrijpen heeft vaak ook wat meer tijd nodig.

Meer informatie over inleiden vindt u op: www.nvog.nl.

Tijdens de bevalling

Bij de bevalling zijn, behalve uw partner en/of een familielid of vriendin, een verpleegkundige en verloskundige aanwezig. Indien nodig worden de arts en/of gynaecoloog en kinderarts ingeschakeld.

Ook kan een co-assistent, student verloskundige of leerling verpleegkundige aanwezig zijn. Dit zal met u besproken worden.

Keizersnede en kunstverlossing

Soms is het tijdens de bevalling nodig om een keizersnede of een zogenaamde kunstverlossing te verrichten. De reden kan zijn dat het kind in zuurstofnood dreigt te raken of dat de bevalling te lang gaat duren omdat het u aan kracht ontbreekt. Een keizersnede is

nodig als de baarmoedermond nog niet volledig ($\pm$ tien cm) is ontsloten. Als de baarmoedermond wel helemaal geopend is dan is een vaginale kunstbevalling met behulp van vacuüm-cup of verlostang meestal de beste oplossing omdat dat sneller gaat en minder weefselschade aanricht. Een keizersnede wordt bijna altijd uitgevoerd onder lokale verdoving via een ruggenprik, zodat uw partner er bij kan zijn. Bij grote spoed, zoals bij ernstige nood van het kind of bij veel bloedverlies wordt algehele narcose gegeven en moet u naar de operatiekamer. De partner kan dan helaas niet aanwezig zijn omdat u bij algehele narcose ook een beademingsbuis zult krijgen. De partner kan wel bij de opvang van de baby zijn. Op de operatiekamer is het maken van film- en video-opnamen niet toegestaan. In zeer bijzondere situaties kan hiervan, na overleg, worden afgeweken. U kunt wel altijd foto's maken van uw pasgeboren baby.

Na de geboorte

Na een normale geboorte wordt uw baby direct op uw buik gelegd. Daarna wordt de baby onderzocht en gewogen. Wanneer u borstvoeding gaat geven, wordt uw kind zo spoedig mogelijk op de verloskamer 'aangelegd'. Kinderen die borstvoeding krijgen, hebben ge-

durende de eerste drie maanden extra vitamine K nodig om zeldzame of ernstige bloedingproblemen te voorkomen. Direct na de bevalling krijgen ze een eerste druppel toegediend. Thuis geeft u de druppels zelf.

Nageboorte (placenta, moederkoek)

In overleg met de verpleegkundige op de verloskamer kunt u de placenta mee naar huis nemen nadat de placenta is gecontroleerd. Als dat niet het geval is, is het gebruikelijk dat de placenta wordt vernietigd door het ziekenhuis.

Navelstrengbloed dat na het afnavelen bij de placenta achterblijft, bevat stamcellen die als transplantaat kunnen worden gebruikt om mensen met een tekort hieraan te helpen. Het UMC St Radboud werkt met andere instituten samen om navelstrengbloed voor dit doel te verzamelen en onderzoek te doen. Afhankelijk van de behoefte kan de verpleegkundige, verloskundige of arts van de verloskamers, u vragen of u bereid bent dit navelstrengbloed te doneren.

Observatie

Na de bevalling wordt u gewassen of mag u douchen. U blijft nog even op de verloskamer ter observatie. Als u dat wilt, kunt u dan bezoek ontvangen

en zijn broertjes en zusjes van harte welkom. Uw baby blijft meestal bij u op de verloskamer, tenzij de kinderarts het beter vindt om uw baby op te nemen op de Mediumcare, Highcare of NICU (= Neonatale Intensive Care Unit).

Identificatiebandje

Voor alle zekerheid krijgt uw baby direct na de geboorte een identificatiebandje om. Dit bandje zit om de pols of enkel en vermeldt de naam van uw baby en een nummer.

Rhesusfactor

Als u rhesus-negatief bloed heeft, wordt er na de geboorte een buisje navelstrengbloed afgenomen om de bloedgroep van uw baby te bepalen. Indien de bloedgroep van uw baby rhesus-positief is, krijgt u een injectie (anti-D) immunoglobuline om te voorkomen dat uw lichaam antistoffen aanmaakt tegen bloedcellen. Zou dit niet gebeuren, dan kan dit bij een volgend kind leiden tot rhesusziekte.

Kraamperiode

Verblijfsduur

Hoe lang u na de bevalling nog in het ziekenhuis moet blijven, is afhankelijk van een aantal factoren. Daarbij staat de gezondheid van u en uw kind

voorop. Wanneer alles goed is verlopen, kunt u vaak al na enkele uren weer naar huis. Als uw kind behandeld wordt door de kinderarts, bepaalt de kinderarts, in overleg met u, wanneer uw kind het ziekenhuis mag verlaten. De verloskundigen of arts die bij u visite loopt, bepaalt in overleg met de dienstdoende gynaecoloog wanneer u naar huis kunt. Het streven is moeder en kind gelijktijdig naar huis te laten gaan. Moeders kunnen tot vier dagen blijven. De dag van de bevalling wordt als dag 0 geteld.

Verpleegafdeling Verloskunde

Als u niet meteen naar huis gaat, wordt u na observatie op de verloskamer

naar verpleegafdeling Verloskunde gebracht. Als uw baby gezond is ligt hij of zij naast u in een wiegje. Zieke zuigelingen hebben extra zorg en observatie nodig. Daarom liggen zij op de Mediumcare, Highcare of de NICU. Om het contact met u en uw baby zo goed mogelijk te laten zijn grenst deze afdeling direct aan de kraamafdeling. De kraamafdeling beschikt over 16 kamers waarvan zes één-bed kamers waar de vader van harte welkom is om bij moeder op de kamer te overnachten.

Verzorging baby

Als u de eerste dagen na de bevalling in het ziekenhuis doorbrengt, mogen u en uw partner, samen met een verpleegkundige, uw baby zoveel mogelijk verzorgen. Voor de verzorging en ontspanning van uw baby gebruiken wij naast het badje ook de TummyTub. U wordt hier in begeleid door ervaren verpleegkundigen of kraamverzorgenden. Bent u zelf te moe of te ziek om dat te doen, dan kunt u dat gerust aangeven. U hoeft zich daar zeker niet schuldig over te voelen. Een zwangerschap en bevalling vergen nu eenmaal veel van uw energie en er vinden allerlei veranderingen plaats in uw lichaam. De verpleegkundigen begrijpen dit en zullen met plezier de verzorging van u overnemen.

Het voeden

Baby's worden zoveel mogelijk gevoed wanneer ze daar zelf om vragen. Een pasgeborenen kind krijgt meestal zes tot acht voedingen per 24 uur. Overdag is dit vaak elke drie uur, en ook 's nachts kan er gevoed worden. Soms valt de voedingstijd samen met de tijd van uw warme maaltijd. Overleg dit dan met de verpleegkundige. Op de Mediumcare en Highcare kunnen andere voedingstijden gelden. Met vragen over de voedingen van uw baby kunt u in eerste instantie terecht bij de verpleegkundige. Ook kan het advies gevraagd worden van onze WHO gecertificeerde lactatiekundige (deskundige op het gebied van borstvoeding).

Dagindeling

De dagen op de afdeling Verloskunde worden gekenmerkt door een aantal vaste onderdelen:

07.30 uur	ontbijt
08.00 uur	dagelijkse verzorging
10.00 uur	koffie- en theeronde
10.30-12.00 uur	bezoek
12.00 uur	broodmaaltijd
13.00-15.00	rustuur
15.00 uur	koffie- en theeronde
16.00-20.00 uur	bezoek
17.30 uur	warme maaltijd
20.00 uur	koffie- en theeronde.

Verpleegkundigen

Ons streven is dat u zoveel mogelijk door dezelfde verpleegkundigen wordt verzorgd en begeleid. Op de afdeling werken gespecialiseerde verpleegkundigen en verpleegkundigen in opleiding voor de vervolgopleiding Verloskunde. Ook werken er leerling verpleegkundigen. Als u iets wilt bespreken of vragen, dan kunt u dit als regel het beste eerst bespreking met de verpleegkundige van uw team.

Ligt uw baby niet op de afdeling Verloskunde, dan kunt u bij vragen/problemen rondom de baby eveneens terecht bij de verpleegkundige van de betreffende afdeling.

Verloskundigen en artsen

Uw medische zorg is toevertrouwd aan de afdelingsarts of de verloskundige. De afdelingsarts is meestal een gynaecoloog in opleiding, maar het kan ook een algemeen arts zijn. Zij werken onder eindverantwoordelijkheid van de dienstdoende gynaecoloog. De afdelingarts bezoekt u dagelijks tijdens de visite, bespreekt acute problemen en het behandelplan. U kunt bij hem terecht voor al uw vragen over de medische behandeling.

De dagelijkse visite is gepland tussen 9.00 en 11.00 uur maar bij grote drukte

kan dit later worden. Na de visite worden alle medische problemen doorge-sproken met de dienstdoende gynaecoloog. Op de Medium Care komt iedere ochtend de kinderarts langs. Het is niet altijd mogelijk een uitgebreid, persoonlijk gesprek met één van de artsen te hebben. Als u dat wilt dan kunt u dat aan de verpleegkundige vragen, zij zal dat voor uw regelen. Uw partner kan daar vanzelfsprekend bij aanwezig zijn. Onderzoeken en behandelingen vinden meestal plaats tussen 11.00 en 12.00 uur, en tussen 14.00 en 17.00 uur. Minimaal een keer per week is er 'grote visite' tussen 9.00 en 11.00 uur. Dan bespreken de afdelingsarts, chef de clinique, co-assistenten en verpleegkundigen uw medische behandeling. Ook vervult de grote visite een rol bij het onderwijs aan medisch studenten en gynaecologen in opleiding.

Maaltijden

Voedingsassistenten zorgen overdag voor het eten en drinken. Eventuele vragen over voeding, dieet en menu kunt u aan hen stellen.

In het dagverblijf staat een koelkast waarin u fruit en frisdrank kunt bewaren.

Voorzieningen

- Het toilet op uw kamer is vanwege de noodzakelijke hygiëne alleen bestemd voor patiënten.
- Als u niet op een eenpersoonskamer verblijft en er omstandigheden zijn waardoor uw partner op de afdeling wilt blijven, dan heeft de afdeling een logeerkamer. De verpleegkundige kan u vertellen of en wanneer de kamer beschikbaar is.
- Op elke kamer ligt een informatieklapper. Hierin vindt u uitgebreide gegevens over zwangerschap en kraamperiode.
- Als het medisch verantwoord is mag u naar huis.

Bezoek

- Uw partner is de hele dag welkom. Als u op een meerpersoonskamer ligt willen wij u echter wel vragen om vanaf 22.00 uur de afdeling te verlaten vanwege de rust van de andere moeders.
- Daarnaast willen wij u vragen rekening te houden met een rusttijd voor de moeders tussen 13.00 tot 15.00 uur.
- Broertjes en zusjes, familieleden en kennissen zijn welkom van 10.30 tot 12.00 uur en van 16.00 tot 20.00 uur. Het is verstandig niet meer dan twee personen tegelijk te ontvan-

gen in verband met de noodzakelijke rust van u, uw kamergenoten, en de afdeling. In de hal van het gebouw Vrouw en Kind, bij de ingang UMC Centraal en -Oost vindt u een koffiehoeke. Hier zijn broodjes, soep en hapjes verkrijgbaar. De koffiehoeke in het gebouw Vrouw en Kind is geopend van maandag tot en met vrijdag van 09.00 - 16.00 uur. Bij de ingang Centraal en Oost zijn de openingstijden maandag tot en met vrijdag van 08.00 - 20.00 uur. zaterdag en zondag van 11.00 - 20.00 uur.

Partner en bezoekers worden dringend verzocht om gebruik te maken van het toilet in de openbare ruimte.

Mediumcare

Op de Mediumcare van Neonatologie liggen kinderen die extra zorg of observatie nodig hebben. Een Mediumcare heeft plaats voor 10 baby's. Een kinderarts behandelt hen daar. De ouders van baby's die op de Mediumcare verblijven, kunnen hier de gehele dag terecht, ook 's nachts. Broertjes en/of zusjes mogen komen, mits ze niet in aanraking zijn geweest met kinderziekten en de waterpokken hebben gehad. Andere kinderen, jonger dan 12 jaar, mogen niet naar binnen. Er mogen slechts

twee bezoekers tegelijk naar binnen en hierbij moet altijd een van de ouders aanwezig zijn.

Mediumcare : 024 - 361 34 02

Highcare : 024 - 361 74 35

NICU : 024 - 361 92 85.

Vertrek en nazorg

Ontslag

Na een meerdaags verblijf in het ziekenhuis wordt uw kind op de dag voor ontslag onderzocht door de kinderarts. Bij dit onderzoek kunt u aanwezig zijn en vragen stellen. Op de dag voor ontslag of van ontslag vindt een ontslaggesprek plaats met een co-assistent, verpleegkundige, verloskundige of arts. U kent deze doorgaans van de visites op de afdeling. U krijgt adviezen mee voor thuis en u kunt zelf vragen stellen. Ook kunt u bij dit gesprek eventuele klachten en suggesties kenbaar maken.

De verpleegkundige controleert met u of alles rondom uw vertrek is geregeld, zoals:

- Een brief voor de verloskundige.
- Een brief voor de kraamhulp of verpleegkundige van het consultatiebureau.
- Een checklist met betrekking tot borstvoeding en kraamperiode.
- Eventuele recepten.

- Indien nodig een afspraak voor controle op de polikliniek.
- Het afmelden bij de afdelingssecretaresse.

U dient zelf het Kraamcentrum op de hoogte te stellen van het tijdstip van uw vertrek uit het ziekenhuis. Uw verloskundige wordt door ons ingelicht dat u naar huis gaat.

Ontslag vindt meestal plaats rond 11.00 uur. Uw partner kan bij de hoofdingang een rolstoel meenemen voor vervoer naar de uitgang.

Vervoer

In de meeste gevallen kunt u met eigen vervoer naar huis. U moet dit dus zelf regelen. Vervoer per taxi of ziekenauto wordt alleen vergoed als er een medische indicatie voor is. Hiervoor is een verklaring van de arts nodig.

Zorg thuis

U krijgt na opname in het ziekenhuis een korte ontslagbrief mee voor de verloskundige die de nazorg doet. Zij neemt contact op voor een afspraak voor verdere controles.

Als u maar kort in het ziekenhuis blijft, moet u al vóór de opname met de huisarts of verloskundige hebben geregeld dat hij beschikbaar is voor de nazorg.

Van de verpleegkundige van de afdeling krijgt u een overdracht mee voor de kraamverzorgende of de verpleegkundige van het consultatiebureau. Vóór ontslag moet u of uw partner contact opnemen met het kraamcentrum om uw thuiskomst te melden en afspraken te maken. Bij elke baby wordt rond de zesde dag na de geboorte een paar druppels bloed afgenomen (de zgn. hielprik) om zeldzame ziekten tijdig op te kunnen sporen.

Controle

Ongeveer zes weken na de bevalling komt u nog een keer naar de polikliniek Verloskunde & Gynaecologie voor een laatste controle. Strikt nodig is deze afspraak in veel gevallen niet. Als de nazorg door de verloskundige en/of huisarts zo compleet is geweest, dat u zelf nacontrole niet nodig vindt, dan kunt u er voor kiezen deze niet te maken of af te zeggen. Maar nacontrole is zeker nuttig als u nog vragen heeft over het beloop van de zwangerschap of de bevalling, of over een eventuele volgende zwangerschap.

Als uw kind tijdens zijn verblijf in het ziekenhuis onder behandeling was van een kinderarts, krijgt u mogelijk ook een afspraak voor controle op de polikliniek Kindergeneeskunde.

Tevreden, suggesties of een klacht

De afdeling Verloskunde & Gynaecologie streeft ernaar u de best mogelijke zorg te bieden en hoopt dat u dit ook zo heeft ervaren. Het kan echter voorkomen dat u ontevreden bent over sommige onderdelen van de behandeling of het verblijf in het ziekenhuis. Als dat zo is vragen wij U dit in eerste instantie te bespreken met de (hoofd) verpleegkundige of de behandelend arts. Uw suggesties en/of klachten nemen we zeer serieus en ze kunnen ons helpen de kwaliteit van de zorg verder te optimaliseren. Wij zijn bereid met u te overleggen en te zoeken naar een oplossing en desgewenst berichten wij u over de resultaten. Mocht een gesprek niet tot het gewenste resultaat leiden dan kunt u ook een formele klacht bij voorkeur schriftelijk, indienen bij de Klachtenbemiddelaar van het ziekenhuis.

Het adres is:

UMC St Radboud
T.a.v. Klachtenbemiddelaar
Antwoordnummer 540
6500 VC Nijmegen

Een folder met een beschrijving van de klachtenprocedure is verkrijgbaar op de polikliniek, de afdeling of bij het

Voorlichtingscentrum in de hal bij de hoofdingang, route 510.

Algemene informatie

Geboorteaangifte

Na de geboorte van uw kind moet uw kind binnen drie dagen worden aangegeven bij de gemeente Nijmegen. Zaterdag, zondag en officiële feestdagen tellen hierbij niet mee.

Voor kinderen die hier in het UMC St Radboud zijn geboren kan voor aangifte een afspraak worden gemaakt bij het geboorteloket Radboud, gevestigd op de Poli Kindergeneeskunde, route 787. Het loket is geopend op maandag, woensdag en vrijdag van 9.00 - 12.00 uur.

U kunt ook terecht bij de Stadswinkel, Mariënburgstraat 75, Nijmegen of Steunpunt, Dukenburg Meyhorst 70-39, Nijmegen.

Voor het maken van een afspraak voor alle locaties (dus ook voor het geboorteloket Radboud) kunt u bellen met het landelijke telefoonnummer: 14024. Dit kan op werkdagen, behalve op dinsdagmiddag.

De moeder mag zelf de geboorteaangifte doen. Is de moeder hiertoe niet

in staat dan moet de vader aangifte doen. Ontbreekt de vader of is hij verhinderd dan kan iemand die bij de geboorte aanwezig was, bijvoorbeeld de verloskundige, aangifte doen.

Bij de aangifte dient u een geldig legitimatiebewijs, trouwboekje of een (gewaarmerkte kopie) van de erkeningsakte mee te nemen.

Meer informatie vindt u op www.nijmegen.nl/digitalebalie.

Vergeet niet ook uw ziektekostenverzekeraar over de geboorte te informeren.

Hulp bij problemen

De geboorte van een kind kan vragen en emoties oproepen. Als u behoefte heeft hierover met iemand te praten, dan kan dat met de maatschappelijk werker van de afdeling. U kunt de behandelend arts of de verpleegkundige vragen het contact voor u leggen. Ook kunt u hen vragen om een gesprek met de pastor die aan de afdeling verbonden is.

Literatuur

Er zijn heel wat boeken in de handel over zwangerschap en geboorte. In de boekhandel of bibliotheek kunt u zich verder laten adviseren. Op www.nvog.nl vindt u een groot aantal folders die met zorg zijn samengesteld door de Nederlandse gynaecologen.

Telefoonnummers

Ziekenhuis algemeen

024 - 361 11 11

Polikliniek afspraken

024 - 361 47 88

Polikliniek verpleegpost

024 - 361 47 89

Verloskamers

024 - 361 66 77

Verpleegafdeling Verloskunde

024 - 361 34 01

Maatschappelijk werk

024 - 361 32 63

Dienst Geestelijke verzorging en

Pastoraat

(via de portier)

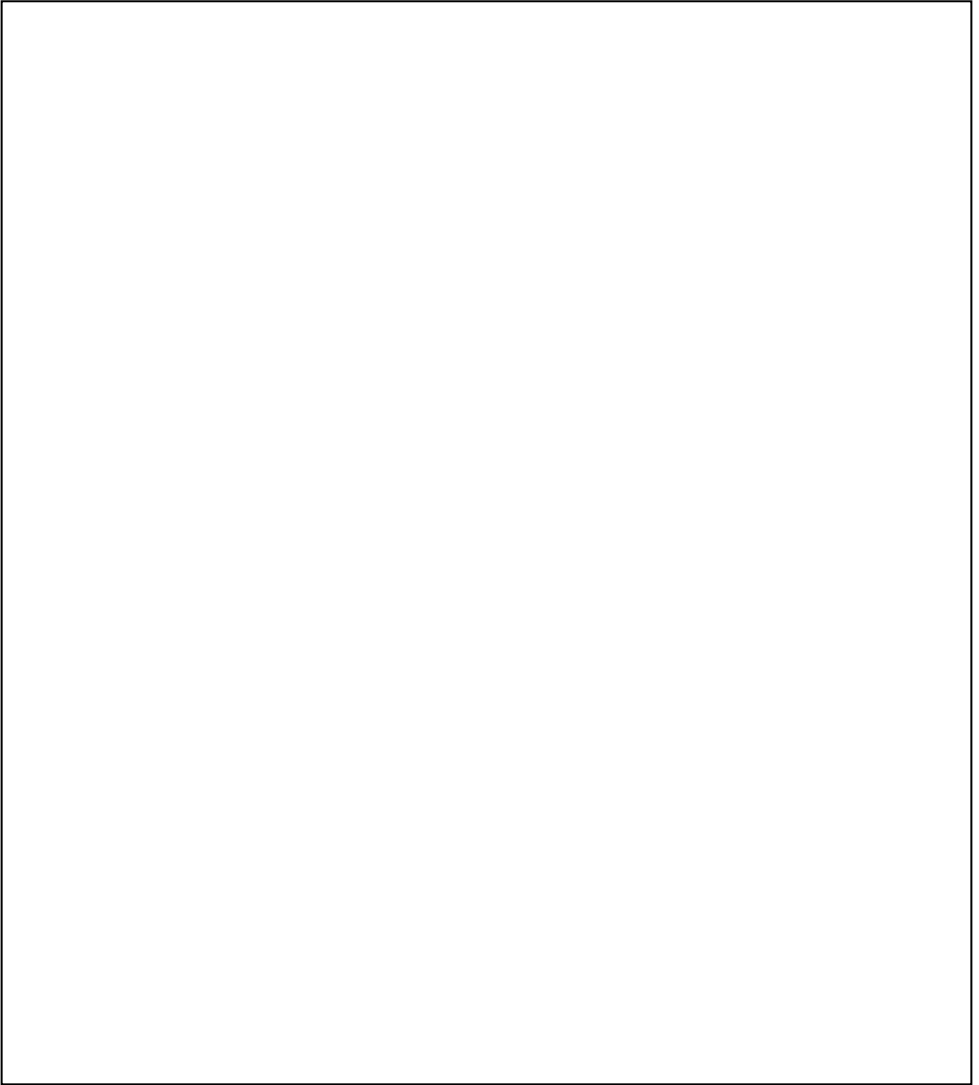
024 - 361 41 41

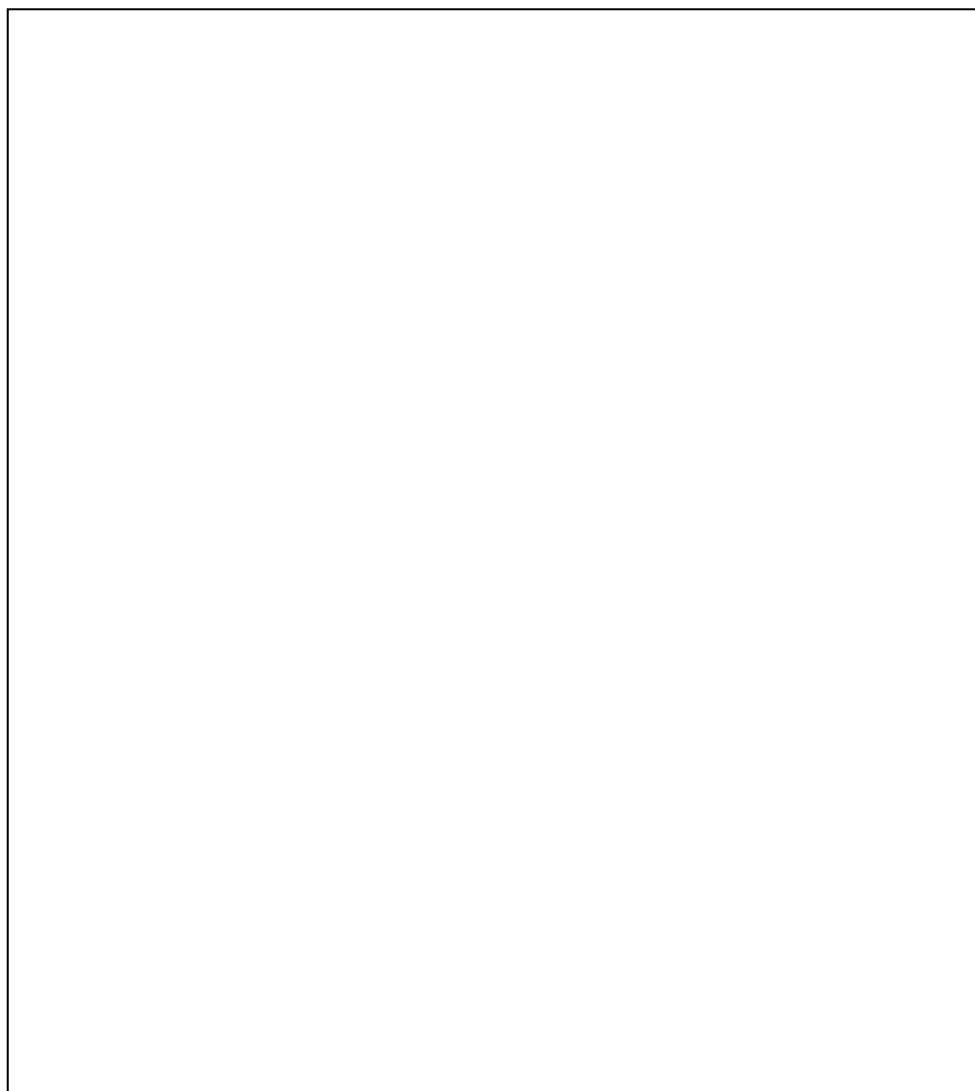
Financiële administratie (FA)

024 - 361 34 94

FA poliklinische bevalling

024 - 361 34 96

Adres

Bezoekadres

Afdeling Verloskunde
UMC St Radboud Centraal
Geert Groteplein 10, route 794
Nijmegen

Postadres Afdeling Verloskunde

UMC St Radboud Centraal
794 Afdeling Verloskunde
Postbus 9101
6500 HB Nijmegen

Postadres polikliniek

UMC St Radboud Centraal
782 Polikliniek afdeling Verloskunde &
Gynaecologie
Postbus 9101
6500 HB Nijmegen

© UMC St Radboud
overname van (gedeelten uit)
deze tekst is uitsluitend
mogelijk na schriftelijke
toestemming van
Staf Concerncommunicatie